

Postnina plačana
v gotovini

Naročnina za
celo leto 12 Din.
Posamezna številka
1.50 Din, za ino-
zemstvo 2 Din.

Naroča se pri u-
pravi v Ljubljani,
poštni predal 290

ŽENSKI LIST

GLASILO ZVEZE DELAVSKIH ŽEN IN DEKLET

GLASILO STROKOVNE ORGANIZACIJE HIŠNIH POSLOV JUGOSLAVIJE

Izhaja začetkom
vsakega meseca

Štev. 7

V Ljubljani, 1. julija 1933

Leto X

Klara Zetkin.

V nekem sanatoriju je dne 20. junija 1933 umrla najstarejša socialistinja Klara Zetkin, stara 76 let. Po poklicu učiteljica, je smatrala za svojo življenjsko nalogo, da vzpodbuja zlasti delavske žene k razredni zavesti.

Kot nadarjena govornica je kmalu zavzela ugleden položaj v nemški socialno - demokratski stranki. Poleg uglednih in važnih funkcij, ki jih je izvrševala v stranki, se je tudi udeleževala kot pisateljica-časnikarica in urednica marksističnega tiska. Razume se, da je mnogo truda posvečala ženskim listom, prilogam in revijam.

Že med vojno se je priznavala h komunizmu in je bila leta 1920 izvoljena kot komunistična poslanka v nemški državni zbor. 31. julija 1932 je kot starostna predsednica otvorila nemški državni zbor.

Od leta 1924 je živela stalno v Moskvi in je prihajala v Nemčijo samo ob izrednih prilikah.

Klara Zetkin je umrla, a njen krepak in človekoljuben duh živi in navdaja neštete množice delavskih žen. Zgodovina proletarskih bojev ji bo ohranila čast in zaslužno hvaležnost.

Naša akcija za regulacijo porodov in naši nasprotniki klerikalci

V odgovor na našo akcijo za regulacijo porodov so priredili klerikalci v Ljubljani shod pod okriljem Slovenske krščanske ženske zveze. Ker grade klerikalci svojo moč na nevednosti ubogih žen delovnega ljudstva, ki iščejo v svoji stiski utehi in pomoči v cerkvi in veri, hočemo danes nekoliko pokazati grdo hinavščino, ki jo uganjajo klerikalci v spolnem vprašanju in neresnico njihovih trditev.

Radi našega prizadevanja, da bi odprava telesnega plodu, ki ji je vzrok beda, bolezen ali posilstvo ne bila kaznjiva, nam klerikalci očitajo, da propagiramo umor. Trde, da je bitje v

materinem telesu že z vsega početka pravi človek in objokujejo »kruto smrt teh nedolžnih otročičev«. Znanost pa je dokazala, da je človeški plod v materinem telesu do tretjega meseca brez živčnega sistema, da je torej brez zavesti in neobčutljiv, zato tudi ne more biti govora o kakem umoru. Klerikalci potvarjajo resnico in begajo nepoučene žene ter večajo telesno in duševno trpljenje svojih žrtev. Kako se pa sami ravnaajo po svojih naukih se prepričamo, če le površno opazujemo njihovo življenje. »Poslušaj me in ne glej me.«

Nerojena človeška bitja brez zavesti in občutka se jim smilijo. Ne smilijo se jim pa, ko na svetu lačni, bolni, v nezdravem stanovanju, brez zadostne oskrbe in vzgoje, v nehigijskem in nemoralnem ozračju, sebi in drugim v napotje odraščajo taki nezaželeni otroci. »Slovenec« in klerikalci se ne morejo izgovarjati, da takega strašnega pomanjkanja pri nas ni. Naš list je prinesel v maju nekaj statistike bede v naših proletarskih družinah, ki smo jo posnele iz razposlanih vprašalnih pol. Iz te statistike je razvidno, da imajo te družine na osebo dnevni dohodek Din 3.53. Toda to je statistika tistih, ki vsaj še nekaj zaslužijo. Koliko jih pa je, ki ne zaslužijo nič! Pri teh je res »družina in domača hiša sladek spomin raja« in »vzgoja otrok najlepša služba staršev«, kot je opisoval — po »Slovenčevem« poročilu — »čudovito lepo in nežno« govornik na klerikalnem ženskem shodu. V Ljubljani, med malomeščankami, si je gospod še lahko dovolil tako frazarjenje. Toda bridko preizkušene žene in matere v rudarskih revirjih bi mu drugače odgovorile.

Klerikalci zagovarjajo tudi načelo, da je treba ob porodu najprej rešiti otroka, tudi če mora zato umreti mati. »Mati je takrat kakor vojak na fronti« — (torej tudi lahko pade, samo da ostane otrok živ), tako se je izrazil nek klerikalni zdravnik. Kaj bo z neobglenim dojenčkom, kaj z ostalimi, morda številnimi otroki, to ne gane socialnega čuta krščanskega moralista.

Zdravniško je dokazano, da mora biti pri zdravi in zadostno hranjeni ženi nekaj let odmora med posameznimi porodi, da se telo zopet okrepi. Cerkvena morala pa, ki ji — kot smo videli — ni mar materino zdravje in življenje — zahteva, da žena rodi, ne prestando rodi »kolikor jih bog da«. Nič zato, če revica hira in obnemore, če so otroci vedno šibkejši, če družina vedno bolj tone v revščini in bolezni, cerkev, družba, država, narod, potrebujejo otrok in »kdor tem načelom nasprotuje, je zoper božji naravni red, zoper državo in narod,« kakor trdi druga resolucija omenjenega shoda. Tvoja dolžnost, proletarska žena, je torej, da produciraš kolikor mogoče več otrok (kapitalizem je mehaniziral vse, pa si postala s pomočjo cerkve tudi ti malovreden stroj) sicer boš sovražnica cerkve, države in naroda in te bo preganjal najstrožji kazenski zakon, kot so sklenile in zahtevale krščanske žene na shodu. Najstrožjo kaznen zahtevajo za ubogo mater, ki bi v skrbi pred povečanjem svojega in svoje družine gorja skušala prekiniti nosečnost!

Najstrožjo kaznen zahtevajo tudi za »izdelovalce, prodajalce in kupovalce preventivnih (preprečevalnih) sredstev.« Ta resolucija je največja hinavščina. Klerikalna gospoda, koliko vas je, ki bi mogli vreči kamen?!

Najstrožjo kaznen revni, zgarani materi in od vsega sveta zaničevani in zavrženi nezakonski materi. Odlikovanje in čast pa cerkvi, ki blagoslavlja moralno orožje in pošilja v smrt najkrepkejše može in mladeniče in zagovarja in podpira kapitalizem, kateri ustvarja milijone brezposelnih, ki umirajo s svojimi družinami počasne smrti vsled pomanjkanja ali nagle, iz obupa. Taka je v praksi versko-moralna vzgoja, ki jo zahtevajo klerikalci v svoji prvi resoluciji. Kapitalizem, avtoriteta, krmljenje topov, dvojna morala, ena za reveže, druga za bogatine. »Potrpi, saj bo na drugem svetu bolje,« tako pridigajo debeli gospodje.

Predzadnja resolucija zahteva od države pomoč socialno šibkim družinam z mnogimi otroki. Kakšna pa naj

bo ta pomoč? Klerikalci zahtevajo naj se družine z 9 (devetimi) otroki oproste vseh direktnih davkov in tako naj dobivajo od tretjega otroka naprej vzgojevalni prispevek. Ali ni usmiljena in dobrosrčna ta gospoda, 9 otrok moraš imeti, proletarec, pa boš oproščen vseh davkov! Kaj pa milijoni brezposelnih, katerih taks in davkov bodo oproščeni? In kako bo podpirala kapitalistična družba proletarijat z vzgojevalnimi prispevki, saj mu ne da niti najpotrebnejšega zaslужka. Tako je tudi ta resolucija sama klerikalna hinavščina in zavajanje, da bi pridobili nevedne žene za svoje namene.

Toda zakaj zahteva cerkev neomejeno razmnoževanje ljudi in se obrača s takim strupenim sovraštvom proti vsaki tozadevni izpremembji? Prvi vzrok je njena lastna gospodarska eksistenca. Čim več je ljudi, tem več cerkev zasluži. Saj vemo, da je v cerkvi vse kupčija: krst, poroka, smrt. Dalje povzroča v kapitalističnem sistemu preobljudenost revščino, revščina nevednost, na nevednosti in trpljenju pa sloni vera in cerkev.

Drugi vzrok nam pojasnjuje prav dobro zadnja številka »Književnosti« v svojem članku § 171 (priporočamo sodružicam, da preberejo ves članek, ki piše zelo simpatično o naši akciji). Najprej ugotavlja, da zastopajo enako stališče glede žene, materinstva in družine cerkev, Hitler in Mussolini. Potem nadaljuje: »Za Hitlerja nam mora biti stvar takoj jasna. On je v službi nemškega kapitalizma, ki potrebuje dosti močno rezervno armado brezposelnih, s katero pritiska na delavske mezde. Dalje potrebuje močno in številno armado, ki bo stala v službi njegovega imperializma (da si bo kapitalizem osvojil one dežele, ki jih potrebuje za večanje svojih dobičkov). In končno potrebuje pokorščine, discipline in nikakih svobodnih duhov. V ta namen potrebuje Hitler družino, ki bo predstavljala sliko kapitalističnega sistema v malem, namreč, da bo oče v družini avtoriteta, ki se ji morajo brezpogojno pokoriti i žena i otroci. Taka družina bo že v kalu zadušila vsak poizkus svobodnega mišljenja otrok« in jih vzgojila tako, kot je potrebno fašizmu, da se vzdrži na krmilu. »Cerkev in cerkvena morala sta vseskozi v službi meščanske družbe, od katere živi. Spolno zatiranje je večje ali manjše, kar je odvisno od vladavine meščanstva. Najtežje je v deželah, kjer je na vladi fašizem. Popolna spolna svoboda pa je v Rusiji, ker proletarijat nima interesa na vzdrževanju razpadajoče meščanske družine in zatiranju spolnega naгона.« Da zahteva cerkev v družini gospodstvo očeta in pokor-

ščino žene in otrok, nam dokazuje tudi Slovenčevo poročilo o omenjenem shodu, ki pravi: »Mož je glava ženi, kakor je Kristus glava cerkvi. Ta pokorščina ne zanikuje svobode... Če ima mož prvo mesto v vladanju, ima žena prvenstvo v ljubezni.« Torej je mož poglavar, žena in otroci pa morajo biti pokorni in ubogljivi. Zavedna proletarka, ki se bori proti družbi vladajočih in zatiranih, ki se bori za enakost vseh ljudi, za brezrazredno družbo, taka zavedna proletarka tudi v zakonu ne more priznavati in prenašati razmerja, ki sloni na neenakosti in podrejenosti. Tovarištvo, skladnost značajeve in naziranja, telesna simpatija, enakopravnost v dolžnostih in pravicah — to so edini temelji proletarskega spolnega razmerja. In tudi svojih otrok ne bo vzgajala v suženjskem duhu, ker ve, da jih bo naredila s tem za sovražnike in škodljivce lastnega razreda.

Cerkev tudi trdi, da je zakon ustanovil sam bog v raj, ko je postavil enega moža in eno ženo. Znanost pa je dokazala, da raja nikoli in nikjer ni bilo in da se je človeštvo razvijalo iz živalstva tekom milijonskih let, kakor se je sploh vse stvarstvo polagoma razvijalo. Hudo neizobražene in nevedne žene imajo klerikalci med seboj, da se jim upajo pripovedovati take neumnosti.

Tako smo videli, da vse, kar počenjajo klerikalci in cerkev, da bi preprečili naše prizadevanje omiliti spolno bedo med ljudstvom in da bi odvrnili od nas delovne žene, ne izvira iz ljubezni do trpečih žena, temveč je vzrok temu početju njihova lastna sebičnost, ker hočejo ohraniti in povečati sojo moč in bogastvo in ohraniti in podpreti kapitalizem. Toda ne bomo, kakor smo omenile že v zadnji številki našega lista, vztrajale v svojih zahtevah in prizadevanju, da se da možnost tudi revnim slojem, da si pomagajo olajšati bedo zakonitim potom. In to vse dotlej, dokler ne bomo priborili takih družabnih razmer, ki bodo zagotovile vsakemu otroku zdrav in srečen razvoj in rast. Kajti omejevanje porodov je samo pomoč v sili, naš cilj pa je močna, zdrava in srečna družba delovnega ljudstva.

V znamenju demagoštva.

Kakor je bilo pričakovati, je zborovanje žen, ki so manifestirale za spremembo § 171 močno odjeknilo tudi v klerikalnih krogih. »Slovenec« se je poslužil svoje običajne metode, v kateri dosega ta list naravnost virtuosno dovršenost: de-

magogije. Prirediteljice so reagirale tako, kakor se pač more reagirati na podtikanja — odklonile so v posebni izjavi vsako polemiko. Ker se je pa s temi članki vzbudilo zanimanje tudi tistih žen, ki na zborovanju niso bile navzoče, je potrebno, da spregovori resnično in odkrito besedo o zahtevah zborovalk nekdo, ki je vso zadevo zasledoval ter prisostvoval zborovanju, kajti iz vseh »Slovenčevih« člankov je razvidno, da noben njihovih piscev ni bil o stvari pravilno informiran. Njihove reporterke je pač vodil fanatizem, ki za stre jasnost gledanja.

Povsem umevno je, da je izšla inicijativa za to akcijo iz vrst delavskih žen. Mati, ki mora preživljati pet otrok z dvesto dinarji mesečnih dohodkov, pač drugače pojmuje tozadevno vprašanje kot človek, ki ima samo zase najmanj desetkrat toliko dohodkov ter z viška teoretizira po določenih dogmatičnih formulah, ki niso v nikakem skladu z resničnim življenjem. O tem pričajo tudi klerikalne družine, ki se kljub vsem papeževim okrožnicam dosledno oprijemljejo sistema dveh otrok. Prepričani smo, da tudi piscu »Slovenčevih« člankov te družine niso nepoznane, saj so v njihovih vrstah prav tako pogoste kakor v nasprotnih, predpogoj je le, da so te družine dobro situirane, da imajo denar, s pomočjo katerega vzdržujejo ravnovesje v svoji družini. Nasprotno pa so revne družine povsod, pri liberalcih, klerikalcih in socialistih — da se poslužimo ljudskih poimenovanj — preobremenjene z otroki. Odkod to? Pa menda vendar ne boste trdili, da je prav beda tako plodovita?

Prav glede na to dvojno mero so nekatere ženske organizacije, ki jim socialna načela niso le demagoške fraze, poskusile vplivati na zakonodajalce, da bi tozadevni paragraf spremenili v tem smislu, da bi odprava plodu ne bila kaznjiva, če ga izvrši žena, ki je v tako težkem materialnem položaju, da bi bila z novim otrokom ogrožena eksistenca njenih že živih otrok. Seveda naj bi se to dovolilo le v skrajnem slučaju. Vse govornice, ki so nastopile v tem smislu na zborovanju, so izrecno povdarjale, da so proti odpravi plodu, ker je škodljiv za ženo in se protivi ženini duševni in fizični naravi. Tudi v letaku, ki so ga izdale pred zborovanjem so to povdarile: »Smo proti odpravi plodu, ker vemo, da je to škodljivo za žene. Zahtevamo le, da se žena primerno pouči, kako se pravočasno ubrani nosečnosti ter da se dovoli splošno uporaba preventivnih sredstev in se tu-

di revnim ženam omogoči njihova nabava. Za slučaj pa, da se žena začuti nosečo pod tako težkimi okoliščinami, kot so zgoraj omenjene, zahtevamo, da se ji dovoli prekinitelj nosečnosti in se v tem smislu spopolni § 171.

Prav ima pisec »Slov.« članka, ko se čudi, da »imajo nekatere organizacije pogum zahtevati, da se dejansko stanje tudi legalizira«. Da, res značilno je za današnjo farizejsko moralno, da je treba imeti pogum, da se nekaj zahteva, kar »dejansko« že obstoja, česar se poslužujejo vsi na tej in na oni strani. Toda geslo je, samo da se ne opazi; to se pač lahko dela, a o tem se ne govori.

Kaj so hotele zborovalke? Nič drugega kot to, da se tudi revne žene lahko poslužijo tega, kar je pri dobro situiranih ženah — ponavljamo: ne glede na njihovo naziranje — že v navadi. Vodil jih je plemeniti nagib, vsaj nekoliko preprečiti današnjo strašno bedo. Vsa njihova krivda je v tem, da so se opogumile to glasno povedati. To zahtevo po priznanju socialne indikacije kvitira »Slov.« dopisnik s sledečimi besedami: »Tudi kar se tiče socialne indikacije, je jasno, da gospodarski razlogi ne morejo biti opravičilo za poseg po ključem življenju. Gospodarski problemi se rešujejo na gospodarski način, ne pa z umori.« Ne glede na surovo obliko te izjave, je ta način reševanja tega vprašanja kaj plehak in poceni. Vprašajte stradalajoče matere po revirjih, če bodo kaj lažje rodile in preživljale svoje otroke radi takih izjav, dasi se v »Slovencu« redno ponavljajo. Kajti prav ta problem je take vrste, da brez dejanj ne bo niti toliko uspeha, da bi se en sam otrok lahko nasitil. Kljub takim ugotovitvam zavzema beda čedalje širše dimenzije in z njo trpljenje mater, ki so prisiljene roditi več otrok kot jih morejo preživljati. Ker do danes še nihče ni poskušal ta problem rešiti z gospodarske strani in ker se matere in njihovi otroci ne morejo nasititi z demagoškimi frazami, so posegle matere po sredstvu, ki je za omiljenje njihove bede edino mogoče pri današnjem gospodarskem sistemu.

Dr. Jelenc, Maribor.

Odprava telesnega plodu in kaz. zakonik

Zveza delavskih žen in deklet za Slovenijo Vas je pozvala, da na današnjem zborovanju tudi ve poveste svoje mnenje o važnem vprašanju spremembe predpisov kazenskega zakonika v tej smeri, da se § 171 k. in naslednji kaz. zak. spremeni v tem smi-

slu, da se žena more ubraniti otroka, ki ga sama ne more preživljati.

Na današnjem zborovanju mi je bila poverjena naloga, da Vam orišem pravni položaj z ozirom na gori omenjeno vprašanje t. j. na kakšnem stališču stoji zakon danes in v kakšni smeri se mora voditi gibanje delavskih žen za izpremembo tega kazenskega določila.

Predno pa preidem v jedro stvari same moram povdariti to-le: Vsak zakon, tako tudi kazenski zakon, ki obravnava materijo, ki Vas danes zanima, ni ničesar drugega kot zrcalo družbe in okolice, v kateri je tak zakon nastal. Zakon dovoljuje in prepoveduje le ono, kar družba priznava kot dovoljeno. Iz tega vidika je tedaj treba motriti vsak zakon. Da je temu res tako, nas uči že iz davnih časov zgodovina. Kazenski zakonik starih dob so kaznovali vsak odpad od vere. Takega določila danes ne najdemo več v kazenskem zakoniku, in bi se tako določilo protivilo našemu pravnemu čutu in bi se nam zdelo naravnost smešno. Iz te primere vidite, da je vse pravo nekaj nestalnega in da se pravo menja z razvojem človeške družbe in njenim socialnim mišljenjem. Kar se je našim prednikom pred stoletji zdel neodpustljiv greh in zločin, to smatramo mi danes nekaj samo po sebi umevnega.

Iz tega vidika morate motriti tudi borbo modernih žen glede spremembe zakonitih določil o odpravi telesnega plodu. V tem oziru vidimo mi že v zadnjih letih storjen korak naprej. Stari avstrijski kazenski zakonik, ki je veljal v naši državi do leta 1930 je v tem oziru določal najostrejšo kazni. Vsaka žena, ki je odpravila telesni plod, je bila kaznovana s težko ječo od 1 do 5 let. Ona žena, pa, ki je samo napravila poskus, a ni dejansko splavila, pa je bila kaznovana kot zločinka z ječo od 6 mesecev do 1 leta.

Jugoslovanski kazenski zakonik pa je v tem oziru zavzel že modernije stališče. § 171 k. z. ne označuje žene, ki je odpravila svoj plod za zločinko. Ako je sama odpravila plod ali pa pustila drugemu, da ji je to storil, se kaznuje le z zaporom v največji meri 3 let. Zakon pa daje sodišču še nadaljnjo pravico in dolžnost, da sme nezakonsko mater, če je sama odpravila plod, oprostiti vsake kazni. Vpoštevati mora sodišče v smislu § 171 k. z. tudi vse olajševalne okolnosti in ženi, ki je odpravila svoj plod kazni znižati na najnižjo mero, to kazni izreči pogojno in jo celo izpremeniti v denarno kazn.

Druga olajšava, ki jo je novi kazenski zakonik prinesel ženskam je ta, da sme zdravnik odpraviti plod, če bi bila nosečnost oli porod za ženo zvezana z njeno življenjsko nevarnostjo ali težko nevarnostjo za njeno zdravje. V takih primerih se mora sestati komisija 3 zdravnikov, ki o tem določajo. V tej komisiji je uradni zdravnik, oni zdravnik, ki nosečo ženo zdravi in še tretji zdravnik, specialista za porodništvo, ki skupno o odpravi plodu sklepa.

Tretja olajšava našega kazenskega zakonika pa obstoja v tem, da zakonodajalec ne kaznuje več one žene, ki je napravila samo poskus, da bi odpravila telesni plod. Kot že omenjeno, je bil v starem avstrijskem kazenskem zakoniku tak poskus kazniv z ječo od 3 mesecev do 1 leta.

Kot ste iz gorenjih izjav razvidele, kazenski zakonik ne kaznuje le onih žen, katerim je odpravil telesni plod zdravnik in še to le pod pogojem, če bi bil porod ali nosečnost za ženo z življenjsko nevarnostjo.

Zahteve moderne žene pa gredo dalje. Moderna žena mora zahtevati, da se odprava telesnega plodu ne kaznuje, če so socialne in gospodarske prilike žene take, da bi otroka ne mogla pošteno preživljati, če bi bilo nujno, da bo otrok, ki ga bo žena rodila telesno ali duševno poškodljiv in s tem postal

družbi v breme, če bi žena zanosila vsled posilstva ali vsled krvoskrunkstva, ker je nujno, da bi ta otrok že z ozirom na način spočetja ne mogel biti duševno in telesno zdrav, ter dedno neobremenjen. Z rojstvom otroka se često spremene tudi gospodarske razmere žene in njene družine. Naša zahteva je, da se tudi v takih primerih, ko bi bil z rojstvom otroka ogrožen zaslužek ali pridobitne razmere žene ali njene družine, pusti ženi odprava telesnega plodu.

Načelno ne more noben zdravnik, noben sociolog in noben pravnik dopuščati kaosa in anarhije v vprašanju odprave telesnega plodu na ta način, da bi bil vsaki ženi ob vsaki priliki dovoljen tak poseg v njeno lastno telo. Zdravnik se zaveda, da je to škodljivo za duševno in telesno razpoloženje žene, sociolog in pravnik pa se zavedata, da je namen in pomen spolnega občevanja baš v tem, da se v taki spojitvi moža in žene rode otroci in ohranja na ta način človeški rod. Nujno potrebna je vsled tega taka ureditev spolnega življenja, ki omogoča ženi in možu, da rodita toliko otrok, kolikor otrok moreta z ozirom na svoje socialne in gospodarske prilike preživljati in jih vzgajati. V trenutku, ko je to število doseženo, je dolžnost moža in žene, da polagata vso pažnjo na to, da tega števila ne presežeta in da ne rodita otrok, ki bi padli družbi v breme in ki bi ne mogli biti vzgojeni v vredne in enakopravne člane človeške družbe. Po naravi pa je človeku spolno združevanje prirodna potreba, kot mu je prirodna potreba zahteva po hrani in pitju. Prvotni namen spolne združitve t. j. porajanje otrok se često umakne drugi zahtevi — naradni potrebi človeka. Vsled tega morata mož in žena paziti na to, da z varovalnimi sredstvi — preservativi — preprečujeta rojstvo otrok, kar danes ni po nobenih zakonitih predpisih razven po predpisih katoliške cerkve, prepovedano. Če pa vkljub temu žena zanosí, naj ji bo dana prilika in možnost, da iz gori omenjenih razlogov lahko odpravi telesni plod.

V gorenjem sem razložil stališče, o katerem boste sklepane danes v resolucijah, ki Vam bodo v sklepanje predložene. Ako boste te resolucije sprejele, se morate zavedati, da s tem nastopate borbo, v kateri bodo nasprotniki ostri in brezobzirni. Govorilo se bo, da se je v tej dvorani danes širil mrtvaški duh gnilobe in memorale. Vaše stališče pa je drugačno. Kot moderne žene hočete le zakonitim potom in kot svobodne državljanke izpregovoriti besedo o Vaših bitnih ženskih interesih in na tak način zahtevati izpremembo zakonitega določila kazenskega zakonika, ki govori o odpravi telesnega plodu. To ni nikaka spekulacija s poltenostjo ali spolno razbrzdanostjo, temveč važen socialen in moralen problem. Otroci, ki se rode, morajo biti zdravi na duhu in telesu, da postanejo vredni in dostoini člani človeške zajednice. Ako pa preti otroku, ki ga je žena zanosila, nevarnost, da to ne bo mogel postati, ali ne bi bil greh nad otrokom samim in nad Vami samimi, če bi rojstvo takega otroka ne preprečila? Naša zahteva je, da se zakonita določila spremene v tem smislu, da je iz razlogov, ki sem jih tekom svojega predavanja navedel, dopusti ženi, da odpravi svoj telesni plod potem zdravniku-strokovnjaku, če jo socialne, gospodarske, zdravstvene ali moralne razmere silijo v to.

S. dr. H. Tuma:

Spolni problem.

(Konec.)

Cerkev prepoveduje rabo preservativa in odpravo plodu predvsem iz moralnih razlogov, t. j. prestoppek cerkvene in božje zapovedi. V tesni

zvezi z rabo preservativov in odprave plodu je torej versko vprašanje. Globoko veren človek, ki se absolutno podlaga cerkvenim zakonom, bi rabil profilakso in izvajal uteho svojega spolnega nagona kvečjemu v omejenem smislu, kakor ga priporoča dr. Breclj, dasi njegovo stališče tudi še ni sankcionirano od strani cerkve. Nastop dr. Breclja le kaže, da tudi cerkev oziroma njeni inteligentni pristajači jamejo uvaževati socialni položaj in potrebo premeniti svoje stališče glede spolnega problema. Dokler je država v tesni zvezi s cerkvijo, bo tudi podpirala njeno stališče, vendar je proti državi lažje ravno iz etičnega in znanstvenega stališča opredeliti in omejiti odpravo plodu in profilakso nosečnosti. Spolni nagon je volja prirode. Vsaka uporaba preventiva in odprava plodu je proti volji in zakonu prirode. Ker je priroda sama vložila v spolno združevanje vso lepoto in slast in ker je ženi dala pri polni uporabi spolnega združenja tudi slast materine ljubezni in očetu ljubezen do dela in vzdrževanja rodbine, je vsaka rušitev spolnega nagona načelno napačna in škodljiva. Kako torej pridemo do zahteve profilakse in odprave plodu? Jo zahteva kultura! Materijalna kultura je človeško delo, s katerim zavladava sila prirode človeški družbi v korist in razvoj dela vede do mehanike in tehnike. Vladanje vnanjih sil prirode je torej bistveni temeljni del kulture. Ravno tako pa je vladanje notranje sile t. j. pohote drugi cilj in višji cilj kulture. Vsa zgodovina človeške družbe kaže naraven razvoj kulture. Priroda sama s človekom stremi najti notranje sile, ki regulirajo vnanje prirodne sile. V tem pomenu kulture dobimo torej ne le opravičilo uporabe profilakse in odprave plodu, ampak naravnost rečeno je oboje stopnjevanje kulture, ko človek s svojo voljo in s svojim delom prepreči neurejeno udejstvovanje prirodne sile. Dr. Breclj v svojem omenjenem članku trdi, da je v prirodi po božji volji spolno občevarje, oziroma pomnoževanje živih bitij dobro urejeno. Vendar to ne odgovarja prav nič istini. Priroda seje milijarde semen, pa jih tudi milijarde uniči. Tudi človek, dokler je živel kot žival, ni znal varovati svojih plodov, prirodne sile so uničile večji del njegove plodne sile. Dokler je človek živel v divjih plemenih, četudi je neomejeno spolno občevar, ni zaplodil toliko rodu, da bi se človeštvo znatno pomnožilo. Šele, ko je človek jel vladati vnanje sile prirode potom materijalne kulture, ko si je zagotovil in uredil uživanje hrane, obleke in strehe, pozneje higijene, šele potem se je člo-

veško pleme jelo pomnoževati skoraj brezmejno. Torej s posego človeka v prirodne sile je ojačil ohranitev človeškega rodu. To se je godilo in se godi še po njegovi prosti volji. Tako mora pri vladanju samega sebe odločati volja in misel, da najde ona sredstva, ki človeški rod ne samo pomnožujejo, marveč ohranjajo zdravega in čvrstega. Tega ne more drugače nego, da notranjo prirodno silo pohote omeji v svrhu porajanja krepkega in zdravega rodu. Vsaj tudi priroda raztrosi milijarde semen, zore pa le krepki in zdravi plodovi.

Ako torej gospodarske in socialne razmere preprečujejo krepak in zdrav zarod, potem je kulturni čin, ako človek doprinese žrtev rabe preservativov in odprave plodu po eni strani, po drugi pa, da kolikor toliko prosto uživa slast spolnega občevarja po volji prirode. Ako je kultura nastala pri človeku kot izraz najvišje sile prirode, potem iz kulturnega stališča lahko utemeljimo potrebo po odpravi plodu in rabo preservativov. Lahko sklepamo: človek naj si uredi svoje spolno življenje tako, da mora biti dana mogočnost možu in ženi, da se svobodno in neomejeno družita, dokler sta krepka in zdrava, da redita ono število otrok, katero lahko redita in vzgajata. Brak v tem smislu je torej zahteva kulture, ne glede na formo ali je potrebno brak ščititi s ceremonijelom ali ne. Svobodna volja moža in žene mora odločati, predvsem žene. Ako je stremenje človeške družbe po polni enakosti in je to posebno stremenje proletarijata, ako se po drugi strani tehnika neizmerno razvija, da družba rabi vedno manj delovnih moči, potem je s tem že dana omejitev potrebe porodov in nujnost, da se porodi omeje v skladu z gospodarskim in socialnim sestavom družbe. Radi tega je prav, da so ženske organizacije prišle ravno, ko se jim gre za ureditev spolnega problema do sklepa, da le s premembo današnjega nevzdržljivega socialnega reda pridejo tudi do končne ureditve spolnega problema. Boj žene mora iti na polno gospodarsko svobodo, za vse posle, kjer je usposobljena kakor mož, po drugi strani na varstvo žene, kolikor je določena za mater. To dosežejo le v boju za socialno premembo ter v zvezi sodobnega boja moža. Ako so se ženske organizacije strnile v tem smislu, potem razumejo svojo socialno nalogo. Šele ko bo izvojevan boj za socialno enakost mož in žena v človeški družbi, takrat se bo tudi reguliralo spolno vprašanje v smislu svobode in kulture.

Organizacija hišnih poslov.

Radi preoblega gradiva priobčujemo spodnjo notico šele sedaj. (Op. ur.)

»Iz prijaznosti . . .« V drugo kategorijo žensk prištevanim in izkoriščanim gospodinjskim pomočnicam in hišnim delavkam se enkrat v letu nasmeje milost, da se ponižajo k nam milostive gospodinje ter nam prirede pod svojim pokroviteljstvom in iz prijaznosti socialno prireditve. S trona veličja se potrudijo v prozaičnost k služkinjam. Od ginjenosti in hvaležnosti se budi v naših srcih spoznanje, kakšna dobrota se nam izkazuje. Ne glede na to, da v vsakdanjem življenju moramo trdno delati od zore do mraka in še pozno v noč za borih par kovačev na mesec, prenašati vse sitnosti in kaprice milostivih, so vključ vsemu dobre. Kajti pod pokroviteljstvom gospodinje in to še častnim, se je v korist zavetišča za brezposelne gospodinjske pomočnice in hišne delavke vršila v nedeljo, dne 2. aprila tl. v Delavski zbornici socialna prireditve. In kakor je bilo pisano v »Jutru« in »Slov. Narodu«, so pri sporedu sodelovali iz prijaznosti operna pevka in konzervatoristke. Pri drugih prireditvah sodelujejo pevke in konservatoristke brez prijaznosti, kar tako, ne vem kako bi rekla, iz nekakšne umetniške ambicije, pri služkinjah in hišnih delavkah pa le iz prijaznosti. Razumljivo, me smo vendar samo služkinje in delavke, in bi trpel ugled, če bi kar tako, brez pokroviteljstva in brez pripombe »iz prijaznosti« sodelovale gospodinje in milostive. — Ena iz brezposelnih hišnih delavk.

Po svetu in doma.

Svetovna politika je v zadnjih mesecih pokazala nekaj zanimivih izprememb in preokretov.

V drugi polovici marca je stavil italijanski diktator Mussolini v zvezi z angleškim zunanjim ministrom Macdonaldom predlog, da se osnuje poleg že obstoječega Društva narodov ožje društvo držav, obstoječe iz štirih članic. Te članice so: Francija, Nemčija, Italija, Anglija, torej velesile. Program italijanskega načrta je bil predvsem revidirati, t. j. popraviti meje, ki so nastale po končani svetovni vojni, dalje sklepati o razorožitvi, o gospodarskih vprašanjih itd. Ta program pa je povzročil med evropskimi narodi veliko razburjenje in še ostrejšo cepitve. Dočim bi Nemčija, Italija in Anglija soglašale s popravitvami mej, je Francija in z njo v zvezi Mala antanta (Jugoslavija, Čehoslovaška, Rumunija) ter Poljska nastopila odločno proti kršitvam Versailleskega miru.

Francija je kot protiutež omenjeni zvezi dosegla, da je bil koncem maja sklenjen pakt tkzv. Male zveze, t. j. Čehoslovaška, Jugoslavija, Rumunija. Pakt določa popolno soglasje med državami Male zveze in

sodelovanje v političnem, gospodarskem in vojaškem oziru. Mala zveza se je nekoliko časa na svoji konferenci v Pragi približevala celo Rusiji — pozneje pa so prevladali nasprotni vplivi.

Po takšnih zakulisnih borbah in uspehih je bila misel na pakt in njega sklenitev končno uresničena. Začetkom junija so štiri velesile Anglija, Francija, Italija, Nemčija podpisale pakt, ki obsega 6 členov. Vprašanje revizije mej je stopilo v ozadje, pač pa so si omenjene štiri velesile obljubile medsebojno delovanje na dosegi razorožitve, gospodarskega izboljšanja položaja itd. — in sicer za dobo 10 let. — Kritike tega pakta in mnenja o njem so zelo različna. Nekateri listi mu priznavajo neko vrednost, levičarski tisk pa mu jo v celoti odklanja.

Borba za pakt četvorice velesil je povzročila val fašizma. Fašistične desničarske stranke se trudijo, da vržejo delavsko vladno, in se borijo proti politiki Brianda in miru. Francoska socialistična stranka sama pa je v tem težkem položaju v veliki krizi. O priliki parlamentarnega glasovanja o proračunu za vojsko in mornarico so socialisti deloma glasovali za, deloma proti proračunu, kar je povzročilo velika nesoglasja. Socialistični kongres v Avignonu ni razkola v stranki popravil, celo poglobil ga je.

Nemčija je v svoji zunanji politiki prešla iz ostrega šovinizma in pretirane nacionalnosti do zmernejšega zadržanja, ker je pač mednarodni položaj to zahteval.

Nemški fašizem pa je na znotraj manj strpen. Hitlerjevi so izgnali mnogo znanih učenjakov, v 20. stoletju so zažgali grmado vseh knjig, ki se zavzemajo samo za mirnejše sožitje med narodi, in še bolj oni, ki razglabljajo o nemogočem današnjem stanju in dajejo nasveta za boljše ureditev. Dalje fašizem naprej preganja nemške državljane židovskega pokolenja. Ječe so polne, koncentracijski tabori natrpani. Vse premoženje marksističnih delavskih sindikatov je bilo zaplenjeno, ravnotako premoženje levičarskih strank samih. Reichsbanner (t. j. socialistična vojaška organizacija ali milica) je bil razpuščen. — Nemški fašizem je razumljivo nastopil proti vsem tujerodcem (tako Lužičkim Srbom); vsa društva so ukinjena, voditelji zaprti.

Namen nemškega fašizma je, zanesti narodni socializem in njegovo vladno tudi v Avstrijo ter Avstrijo samo priključiti Nemčiji. Avstrija se je zaenkrat proti takim prevratom zavarovala s krščansko-socialistično diktaturo Dollfusa, ki s silo vzdržuje položaj. Vendar je stanje od dne do dne bolj napeto. Narodni socialisti so začeli delovati z atentati in sličnimi terorističnimi čini. Bombni atentati na židovske veletrgovine so na dnevnem redu, dalje je bil izvršen atentat na štajerskega deželnega glavarja dr. Rintelena. Prišlo je na več mestih tudi do konflikta med akademiki in policijo. Vlada je že prepovedala narodno-socialistično stranko, po ponovnih nemirih pa je aretirala glavne predstavnike stranke. Odkrita je bila nar.-soc. tovarna za bombe, razpuščen narodni soc. napadalni oddelki, njihove vojašnice pa izpraznjene. Tiskovna svoboda je v Avstriji ukinjena.

Mussolini je s politiko Avstrije zadovoljen. Izgleda tako, kot da podpira na eni strani Hitlerja, na drugi Avstrijo; toda priključitev obeh držav ne želi. Madžarska je v velikih mednarodnih zapletljajih seveda na strani onih, ki hočejo popraviti meje in mirovne sklepe.

Španija je dobila zopet novo vladno, ki sestoji iz socialističnih republikancev. Izdani so bili ponovni ukrepi proti duhovščini.

Grčija je doživela atentat na Venizelosa, bivšega predsednika republike. Atentata je obdolžen načelnik grške policije ter njegovi somišljeniki. Vlada je postavila vojsko in pripravljenost.

Zanimivo je, da je uvedla Švica, najbolj strpna in mirna država Evrope, nanovo zakon o zaščiti države.

Na podoben način je postavila Čehoslovaška zakon o zaščiti republike; deloma proti rovarstvu nem. narodnih soc., deloma seveda marksistov. Za odločitve v vprašanju gospodarskih, zlasti poljedelskih ukrepov si je vlada pridržala polnomoč nad parlamentom.

V mesecu maju se je v Ženevi zopet enkrat sestala razorožitvena konferenca, ki pa je zopet ostala brez uspeha. Nadalje zaseda v Ženevi konferenca za delo, ki se bavi z vprašanjem uvedbe 40 urnega delovnega tedna. Zastopniki večine držav in delodajalcev so mnenja, da vprašanje še ni zrelo za rešitev. Francoski socialisti so očitali zastopnikom nemških in italijanskih delavskih sindikatov, da ne zastopajo delavskih interesov, temveč so postavljeni za čuvarje nad morebitnimi nezadovoljnimi elementi med delavstvom.

Dne 12. maja se je sestala svetovna gospodarska konferenca v Londonu, na katero so prišli zastopniki 66 držav. Do konference je prišlo, ker so končno povsod uvideli, da je gospodarsko stanje današnjega sveta nevzdržno, brezposelnost tako pereča, da je treba nekako rešiti, kar se še rešiti da. — Načrt gospodarske konference obstoji v tem, da se zviša cena poljedelskim produktom in surovinam, da se ovržejo carinske meje, da se ustalijo valute in uredi vprašanje vojnih dolgov. Svetovni tisk in udeleženci kongresa sami pa z ozirom na današnje razmere in toliko nesoglasje med narodi ne izražajo mnogo upanja, da doseže ta konferenca kakšen pozitiven uspeh. — Amerika zahteva naprej plačilo dolgov, evropske države ga odklanjajo.

Na Daljnem vzhodu se nadaljuje japonsko-kitajska vojna. Japonci so vsekakor v uspešnejšem položaju in stoje pred glavnim mestom Kitajske Pekingom. V Kitajski vlada popolna zmeda, med jugom in severom države je razkol, sever se je že predal. Javljajo pa v zadnjem času o znakih delavskih nemirov v Japonski sami.

Notranja politika v Jugoslaviji beleži v preteklih mesecih nekaj zelo dobro obiskanih shodov vsedržavne stranke JRKD, tako v Kragujevcu, Nišu, Novem Sadu, Beogradu. Vožnja tja in nazaj je bila brezplačna.

Pred državnim sodiščem o zaščiti države se je vršil proces proti dr. Mačku, vodji Hrvatov, ki je končal z obsodbo na 3 leta strogega zaporu. Nadalje se je vršil proces proti tkzv. »liškim ustašem«, ki so bili obtoženi, da so uvažali municijo iz Italije. Številni obtoženci so bili obsojeni na robijo od 5 do 20 let. Vršilo se je tudi več razprav proti komunistom.

V Zagorju je bilo zadnje čase reduciranih nad 200 rudarjev, ostalim je pa delovni čas zelo skrčen tako, da ob nizkih mezdah zaslužijo očetje šestih, sedmih in večih otrok v štirinajstih dneh po 190, 280 in 300 Din. Enako je v Trbovljah, kjer se je delalo v prvi polovici junija le 6 dni.

Enako kakor v Zagorju in Trbovljah pa strada delavstvo po vsem svetu. V Londonu na svetovni gospodarski konferenci pa razpravljajo, kako zmanjšati posetev žita.

V najnovijem času se pojavlja tudi pri nas nov pokret, ki zelo spominja na narodno-socialistično gibanje v Nemčiji in Italiji. V tem smislu je začel v Ljubljani izhajati tednik »Pohod«, v Zagrebu pa »Pobeda«.

Statistika o prijavah in odjavah trgovinskih in obrtnih obratov kaže, kako velika svetovna kriza zahteva žrtve tudi pri nas. Od početka l. 1932 — t. j. v enem letu in četrt se je število trgovin v Dravski banovini skrčilo za 1062. Dočim pa je število obrtnih obratov v preteklem letu še narasčalo, se je v letu 1933 skrčilo za 627 obratov.

V Dubrovniku je bil kongres književnikov (pisateljev in pesnikov), ki mu je predsedoval angleški socialist Wells. Kongres je ostro obsodil način nemškega fašizma in fašizma sploh, ki zatira vsako svobodno mišljenje in preganja njegove predstavnike.

Prva konferenca francoskih socijalističnih žen.

O binkošti so imele francoske socialistkinje svojo prvo konferenco.

Poleg poslovnega poročila, ki ga je podala tajnica s. Buisson je bila na dnevnem redu razprava: »O položaju žen v Franciji«.

K temu so referirale a) O političnem stališču (Marthe Louis Bevy), b) o pravnem stališču (Germaine Piccard-Moch), c) o gospodarskem stališču, in sicer 1. o ženskem delu je podala načelno študijo Susanne Collette, 2. zahteve delavk (Germaine Teanchère), 3. učinki in izgledi ženskega dela (Susanne Buisson).

Na konferenci je bilo navzočih 60 delegatk kot zastopnic 22ih združenj in 3260 članic.

V minulem poslovnem letu je priredilo državno žensko združenje nad 100 zborovanj. O priliki mednarodnega dne je priredilo 25 združenj 40 zborovanj z glavnim smotrom: »Boj zoper vojno!«

—0—

Te dni se je vršil v Berlinu zopet en kongres za pobijanje trgovine z ženskami. Na tem kongresu sta bili zastopani tudi katoliška in protestantska cerkev. Katoliški prelaj je »toplo« govoril o idealu ženske po vzgledu device Marije. Kat. cerkev se bori za čistost žene in sočustvuje z nesrečnicami. Pač besede, ki učinkujejo kakor saharin, ki je vsiljivo sladak, a brez vsake koristi za prehrano.

Gospodje, dejanja, dejanj za odstranitev vzrokov te trgovine!

Iz podružnic.

Žensko zborovanje v Črni.

V okviru akcije, ki jo je pričela zveza delavskih žen in deklet skupno s še nekaterimi drugimi ženskimi društvi za rešitev važnih ženskih vprašanj, zlasti pa za ureditev porodov, smo sklicale tudi v Črni dne 17. maja javno zborovanje.

Nad sto članic ter tudi drugih žen je napolnilo prostore pri Knezu, ki so z zanimanjem sledile referatu s. Stankove iz Ljubljane, ki je orisala težak položaj žene-gospodinje, matere in delavke, zlasti v današnjih težkih časih brezposelnosti ter velike razlike, ki obstojajo med razredi. Po referatu o spolni vzgoji je podčrtala potrebo izpopolnitve obstoječe zakonodaje ter ustanovitve posvetovalnic, ki so v splošnem interesu ter je bila nato soglasno sprejeta resolucija v istem besedilu kot na ljubljanskem in drugih shodih.

Delavske žene v Črni uvidevamo vedno bolj potrebo tesnejše združitve v organizaciji, da se v njej borimo za svoj obstoj in za one pravice, ki gredo ženi trpink.

Shodu, katerega se je poleg žene udeležilo še okoli 20 sodrugov, je predsedovala s. Jerica Repanšek ter so organizirane soddružice izrazile željo, da bi se slična predavanja večkrat vršila.

Jesenice.

Kakor že omenjeno v prejšnjih številkah Ž. L., je imela naša podružnica ZDŽD

v zimskem času predavanja kulturno-zdravstvene vsebine. Teh predavanj sta se menda udeležili tudi dve ženski od Sv. Križa nad Jesenicami.

Za to je zvedel ondodni g. župnik F. Krašna. Nato je v nedeljo, 14. maja, na shodu ženske Marijine družbe strogo nastopil proti našim predavanjem. Povedal jim je, da imajo smrtni grehi, katere so se predavani udeležile. Med drugimi se je tudi izrazil, da je predavala neka ločena žena in da se je predavalo o splavih. Ker pa smo zvedele za ta njegova svarila in neutemeljena in neresnična podtikavanja, smo ga vprašale pismeno, katera je ta ločena žena, da naj nam svoja natančnejša pojasni.

Odgovoril nam je: — »ločena žena, bi sedaj to natančnejše korigiral z izjavo, da ni ločena žena, ampak civilno poročena, kar je divji zakon (konkubinatus). Da Zveza del. žen in deklet zagovarja civilni zakon — in da so gotove zahteve glede splavov v okviru njenih ciljev, kar je tudi dokazal naš zadnji shod.« —

Naš shod pa se je vršil 16. maja, torej dva dni pozneje kot njegov, ki se je vršil 14. maja. — Pa čeprav je zapisal »kot gentleman in pameten človek«, se je tudi zmotil in to prvič na shodu Mar. družbe ali drugih pismeno, da bi govoril o našem shodu, pa saj vemo, da se tudi gentleman lahko zmoti! —

Da pa me zagovarjamo civilni zakon, to g. župnika boli, zato ga vprašamo: Ali ne živi v Jugoslaviji, kjer je v okviru državnih zakonov polnopraven tudi civilni zakon.

Dolžnost vsakega državljanca je, da spoštuje vse državne zakone in se po njih ravna; in to tudi »gentleman«. Upoštevati jih pa morajo tudi tisti, ki uživajo gostoljubje.

Kako se kdo izvoli poročiti, to nas nič ne briga. V kolikor pa to g. župnika briga, bi pa tudi lahko zase obdržal, kakor stori to čevljar, ko ugiba, kam njegov sosed nosi popravljeni čevlje.

Z. d. ž. i. d. se je le potrudila dobiti zmožne strokovnjake predavatelje, da tudi del. žene zvezo in se poučimo, kako preprečiti obolenja in kako lajšati bedno življenje sebi in svojim družinam. Za privatne zadeve predavateljev se pa nismo zanimale, ker jim priznavamo pravico urejati si življenje po svojem lastnem nazoru.

Saj tudi gg. duhovniki pravijo: »Ne glejte nas, kako živimo — poslušajte nas, kaj učimo.«

G. župnik pravi, oziroma je zapisal, da smo bile me napačno informirane in smo ga s tem žalile. Torej g. sam ne zaupa svojim članicam Marijine družbe. Pa mogoče je bil tudi on sam napačno informiran od od kake članice Marijine družbe?

Smo pač vsi zmotljivi, tudi tiste, katere niso obiskovale naših predavanj pa o njih preveč vedo.

Zahvala. Podpisana Mrak Marija se najlepše zahvaljujem Zvezi delavskih žen in deklet, podružnici Jesenice, za poklonjeno mi podporo v znesku 100 Din iz Podpornega sklada o priliki smrti mojega moža.

Mrak Marija.

Podružnica Zveze del. žen in deklet na Jesenicah je odposlala naslednjo resolucijo na označeni naslov:

Načelstvu bolniške blagajne in Bratovske skladnice delavstva KID

Jesenice.

Podpisana Zveza delavskih žen in deklet, podružnica Jesenice, je na svojem sestanku dne 13. junija 1933 in na svoji seji

dne 14. junija 1933 razpravljala o položaju delavstva in družinskih članov pri naslovu ter soglasno odobrila resolucijo ter sklep, da jo predloži Načelstvu bratovske skladnice in bolniške blagajne KID. Prosi se, naj se jo upošteva.

Resolucija.

1. Naj bi se nastavilo za ženske in otroke oziroma za družinske člane zdravnico, katere bi bila tudi v pomoč že nastavljenim zdravnikom.

2. Uredi naj se porodnišnico, katere bo odgovarjala svojemu namenu in kjer bi sodelovala oziroma bila zaposlena zdravnica.

3. Ustanovi naj se zdravilišče (okrevališče), za bolehe in slabotne člane in družinske, kjer bi se marsikateri boleznijo moglo v kali ozdraviti, namesto se poznejši izdajajo velike vsote denarja, in ker so prepozno brez prave koristi.

Pripomnile bi, da naj se pri tem upošteva našo lepo Gorenjsko in to tudi iz razlogov, ker je tukajšnje prebivalstvo vajeno gorenjskega zraka in tudi upamo, da bi bila cenejša uprava, posebno še glede zaposlenih zdravnikov, ker bi tako držali vse v stalni evidenci in nadzorstvu poteka bolezni in zdravljenja.

4. Uvede naj se zdravniški pregled vsega članstva ter po dobljenih ugotovitvah uvede zdravljenje, kjer bo v kali boleznijo gotovo bolj uspevalo kakor pa že v drugem ali tretjem štadiju.

5. Zastopniki naslova naj podvzamejo vse korake, da se dajatve naslovnih ustanov delavstva ne bodo prikrajševale, pač pa dvigale v boljši položaj kategorijskih stopinj.

Zveza del. žen in deklet, podr. Jesenice:

Zugwitz Helena t. č. predsednica.

Ivana Koren t. č. nam. tajnice.

Celje.

Za 18. junija je sklicala strok. organizacija kovinarjev na zahtevo žen-delavk žen sko zborovanje, katero je otvoril in vodil s. Godnik.

O perečem vprašanju ureditve porodov je poročala s. S. Brezar, zastopnica Zveze del. žen in deklet. Navzoče so z zadoščenjem odobravale delovanje ZDŽid ter soglasno sprejele resolucijo, ki jo je prečital in dal na glasovanje s. Godnik.

O važnosti zadružne prodajalne je govoril še s. Mar.

Tudi celjske sodružice so se odločile, da ustanove podružnico ZDŽid.

Maribor.

Mariborske delavske žene so spregovorile. Slajno obiskano zborovanje delavskih žen. Pred ustanovitvijo podružnice Zveze delavskih žen in deklet.

V torek, dne 30. maja t. l. se je vršilo v dvorani Delavske zbornice zborovanje delavskih žen, ki je v vsakem oziru lepo uspelo. Kljub slabemu vremenu so delavske žene in dekleta napolnile dvorano do zadnjega kotička in pazljivo sledile izvajanjem govornikov.

Zborovanje je otvoril s. Jelen, ki je v svojem govoru orisal položaj delavskih žen v družini in današnji družbi. Predvsem je ugotovil dejstvo, da so se tudi mariborske žene vzdramile in sledile vzgledu delavskih žen v Ljubljani in v ostalih industrijskih krajih Dravske banovine, kjer so žene že poprej povzdignile svoj glas za izboljšanje njihovega položaja. Vprašanje omiljenja zakonitih predpisov v pogledu odprave plodu je danes zelo važno socialno vprašanje in ga je torej tudi treba s tega vidika presojati.

Nato je govorila predsednica Zveze delavskih žen in deklet s. Brezarjeva iz Ljubljane, ki je v lepem govoru orisala neizmerno trpljenje proletarske žene in nezakonske matere. V svojem govoru je nadalje iznesla zahteve delavskih žen, ki gredo za tem, da se omilijo določila § 171 k. z. v smislu na številnih ženskih zborovanjih sprejete resolucije, ki je bila objavljena v številki 38. našega lista.

Iz juridičnega stališča je zadevo objasn timer dr. Gojmir Jelenc, ki je na zelo zanimiv in poljuden način obravnaval vprašanje odprave plodu.

Predložena resolucija je bila sprejeta soglasno.

K 2. točki dnevnega reda so še govorili s. Jelen, ki je načel vprašanje ustanovitve podružnice Zveze del. žen in deklet, dalje s. Eržen, ki je v daljšem govoru obrazložil pomen ženske organizacije. K besedi sta se prijavili še dve delavski ženi, in sicer s. Trstenjak in Petelinšek, ki sta govorili o bednem stanju proletarske žene in pozdravili misel, da se ustanovi čimprej ženska organizacija. Tudi s. Brezarjeva je toplo pozdravila namen ustanovitve podružnice Zveze delavskih žen in deklet in orisala razvoj in delovanje te organizacije v raznih drugih industrijskih centrih.

Na zborovanju je bil izvoljen pripravljalni odbor, ki je medtem že vložil pravila za ustanovitev nove podružnice.

Odbor tvorijo naslednje sodružice: predsednica Reška Krištofova, podpredsednica Rožmarin Mici, tajnica Olga Jelen, blagajničarka Tončka Lipoglavšek, dalje Pepca Nipičeva, Silva Pirčeva, Čorko Marija, Prezelj Lojzka, Kranjc Iva, Rezi Vakejeva, Trstenjak Genovefa, Haberl Pavla in Petelinšek Marija.

Vsi govorniki so želi za svoja izvajanja obilo zasluženega priznanja. Po zaključku shoda so se zborovalke razšle s trdnim namenom, da si bodo čimprej ustanovile svojo organizacijo in posvetile razvoju iste vso pažnjo.

Ptuj.

Dne 24. t. m. se je vršil občini zbor tukajšnje podružnice Zveze del. žen in deklet. Obširnejše poročilo o tem sledi v prihodnji številki. Obveščamo vse članice, da se vrši seja širšega odbora dne 3. julija 1933 ob 20. uri v društvenem lokalu. Odbor.

Tiskovni sklad:

J. Weissenstein Din 2.—, T. Korpar Din 1.—, obe iz Ptuja. Hvala.

Sodružice, agitirajte za Zvezo delavskih žen in deklet!